

Tyrinėjimo menas: mokomės bendruomenėje

Strateginis partneris ir rėmėjas:

1. Programa „Tyrinėjimo menas“ – kas tai?

TYRINĖJIMO MENAS - tęstinė programa, skirta atskleisti ir ugdyti mokinių ir mokytojų kūrybingumą ir kitas svarbiausias kompetencijas, padėti mokykloms kurti aktualų, XXI amžiaus savastį atliepiantį ugdymo procesą, suteikti praktinę pagalbą sprendžiant aktualius mokymosi iššūkius. Atsižvelgdami į šių dienų situaciją dėl pandemijos, esame pasirengę įgyvendinti programą ir nuotolinio mokymo sąlygomis. Savo kūrybiniais resursais padėsime Jums kurti pilnavertį, mokinių savarankiškumu grįstą ugdymo procesą. Rezultato sieksime pasitelkdami Jums prieinamas technologines priemones.

Ši programa sukuria erdvę mokinių, mokytojų ir įvairių kūrybinių sričių praktikų partnerystėms. Jų metu kartu sprendžiami konkretūs mokymosi iššūkiai, kuriami ir išbandomi dalykų integravimu, tyrinėjimu ir problemų sprendimu pagrįsti ugdymo metodai, atrandamos naujos mokymosi erdvės, auginama atvirumu, pasitikėjimu, bendruomeniškumu pagrįsta mokymosi kultūra.

Programa unikali tuo, kad mokykloms teikia praktinę pagalbą sprendžiant aktualius su mokymusi susijusius iššūkius. Vietoj teorinės informacijos ar kitur sukurtų receptų mokytojai ir mokiniai pirmiausia patys kviečiami klausti, koks mokymasis jiems yra prasmingas ir įtraukiantis. Išsikėlę sau rūpimus tikslus, su kūrėjų pagalba mokytojai ir mokiniai gali praktiškai išbandyti mokymąsi tyrinėjant, sprendžiant problemas, vystant ir įgyvendinant savo idėjas.

„Tyrinėjimo menas“ didžiausią dėmesį sutelkia į mokytojų profesinį tobulėjimą savo darbo vietoje, kartu su kolegomis sprendžiant aktualias ugdymo problemas, mokantis iš patirties. Programa sudaro sąlygas mokytojams eksperimentuoti kuriant ir išbandant mokymosi metodus, priemones, ugdymo organizavimo būdus, kurie pagrįsti sąmoningu mokinių dalyvavimu ir užtikrina gilų mokymąsi, apimantį įgūdžių ir mąstymo įpročių, žinių ir nuostatų lygmenis.

„Tyrinėjimo menas“ pagrįstas nacionalinės programos „Kūrybinės partnerystės“, 2011-2016 metais įgyvendintos 140-dešimtyje Lietuvos mokyklų, principais ir patirtimi. Programa „Tyrinėjimo menas“ buvo išvystyta kartu su Britų taryba ir nuo 2016 metų sėkmingai įgyvendinama Vilniaus, Visagino ir Klaipėdos miestuose, Trakų, Šalčininkų, Švenčionių ir Vilniaus rajonuose. Per penkerius metus programoje dalyvavo daugiau kaip 1700 mokinių ir 1000 mokytojų, apie 10 000 mokyklų bendruomenių narių iš 50 Lietuvos mokyklų.

2. Kokie programos „Tyrinėjimo menas“ tikslai?

Tikslai - padėti mokiniams ir mokytojams įgyvendinti gilų mokymosi procesą, kuris stiprina **kūrybingumą ir kitas svarbiausias kompetencijas**, žinių pritaikomumą ir išliekamumą, mokyklos bendruomeniškumą.

Esminis programos „Tyrinėjimo menas“ principas - partnerystė ir bendradarbiavimas tarp mokinių, mokytojų ir įvairių kūrybinių sričių profesionalų.

Uždaviniai:

1. Bendrojo ugdymo procese ugdyti mokinių kūrybingumą ir kritinį mąstymą ir kitas svarbiausias kompetencijas.
2. Stiprinti mokytojų kompetenciją:
 - kurti gilų, į kompetencijų ugdymą orientuotą mokymosi procesą, pagrįstą atviru, dialogišku, bendradarbiaujančiu santykiu;
 - kurti ir išbandyti integruotus, tyrinėjimu, kūryba ir problemų sprendimu pagrįstus ugdymo metodus;
 - pasitelkti įvairias medijas, technologijas, aplinkas, esančias už mokyklos ribų, ir kitus prieinamus resursus;
 - kurti kokybišką, mokinių savarankiškumu pagrįstą nuotolinio mokymo(si) procesą.
3. Stiprinti bendruomeninius ryšius mokykloje, mokytojų kolegialumą, o taip pat mokyklos bendruomenės ryšius su kitomis bendruomenėmis, švietimo ir kultūros organizacijomis, plečiant mokyklos bendruomenės narių akiratį.

3. Kokia dalyvavimo Programoje nauda mokyklai?

3.1. Pagrindinės „Tyrinėjimo meno“ poveikio sritys (remiantis 2016 - 2021 m. Programos stebėsenos ir vertinimo duomenimis)

- Mokiniai tampa aktyviais ir atsakingais savo mokymosi dalyviais. Jie kelia klausimus, tyrinėja, kuria, veikia, reflektuoja.
- Mokiniai atranda naujus savo gebėjimus, peržengia turėtus stereotipus, pradeda labiau pasitikėti savimi ir kitais.
- Mokiniai ir mokytojai pasijunta vietos bendruomenės, savo miesto dalimi, atranda naujas ugdymo erdves.
- Mokytojai permąsto savo vaidmenį ir išbando naujus, aktualius darbo būdus, pradeda geriau suprasti ir nuosekliau domėtis mokinių poreikiais, naujos nuostatos ir įgūdžiai integruojami į kasdienę praktiką.

3.2. Ką sako dalyviai apie mokymąsi

Mokiniai apie išaugusius savo gebėjimus:

Supratau, jog mąstyti kritiškai reiškia žiūrėti į problemą iš įvairių pusių ir atrasti netikėtų sprendimų.

Kritinis mąstymas reikalingas, kad žmogus nepasiduotų kitų įtakai.

Supratau, kad mąstant apie ateitį reikia remtis istorija, analizuoti dabartį bei praeitį.

Supratau kaip mąstyti apie savo ateities pasirinkimus.

Kritinis mąstymas - tai būdas iš informacijos visumos sukurti savo paties žvilgsnį į pasaulį. Padeda žmogui geriau suprasti save ir savo veiksmus.

Sužinojau, kad turiu beribę vaizduotę, kurią varžau. Sužinojau, kad galiu būti kūrybinga ir turiu bendrų pomėgių su klasiokais.

Išmokau dirbti komandoje, tai man padės suprasti kitus žmones ne tik šioje grupėje, bet ir tiesiog gyvenime.

Mokytojai apie savo asmeninį ir profesinį tobulėjimą:

Šiame projekte kasmet sužinau naujų dalykų, kurie mane įkvepia dar giliau domėtis, modifikuoti savo veiklą, skirtą mokiniams, savo mokyklai ir pačiai sau. Pastebėjau, kaip su laiku darosi vis lengviau ir laisviau kurti įvairias pamokas ir veiklas. Ir tai yra labai gerai, nes jaučiu kūrybos polėkį.

Keičiasi mano požiūris į vaikų savijautą, jausmus. Pamokas pradedu nuo šypsenos ir apšilimo pratimo. Bandau suvokti ir gilintis, su kokiais jausmais vaikai ateina į pamokas.

Man tas gilinimasis į kritinį mąstymą padėjo pamokoms tiesiogiai, aš išmoku atsijoti medžiagą, turinį. Aš išsikeliau tikslą ir galvoju, kokios informacijos ir kiek man reikia, kad ne tiesiog viską jiems išberti.

Šioje erdvėje pamačiau kitaip savo kolegas, pradėjau juos mylėti. Supratau, kad turime remtis vienas kitu.

Išmokau daug aktyvaus mokymosi, kūrybiškų metodų, kuriuos naudoju klasėje su mokiniais, jiems patinka, matau, kas pasiteisina.

Kritinio mąstymo sąvoka man tapo daug aiškesnė, išlindo iš miglos ir dabar drąsiai jau pasakoju vaikams kas tai ir kodėl tai svarbu.

4. Kas vyksta mokykloje Programos metu?

4.1. Mokinių tyrinėjimo projektas ir Mokytojų klubas.

Projektas mokykloje susideda iš dviejų lygiagrečiai vykstančių procesų - Mokinių tyrinėjimo projekto ir Mokytojų klubo. Jie gali susitelkti į skirtingas temas, o gali turėti ir daug sąsajų - tai priklauso nuo mokyklos poreikių.

Kas yra Mokinių tyrinėjimo projektas?

Mokinių tyrinėjimo projektas - tai kūrybiškas tyrinėjimo procesas, kuriame, bendradarbiaujant kuriančiam praktikai, mokiniams ir mokytojams, integruojamas bendrųjų dalykų mokymasis ir kūrybingumo bei kritinio mąstymo ugdymas.

Mokinių tyrinėjimo projekte dalyvauja viena mokinių klasė (20–30 mokiniai) bei su šia klase dirbantys 2-4 dalykų mokytojai, kurie kartu su kuriančiu praktiku planuoja ir pamokų metu įgyvendina projekto sesijas.

Projekto centre glūdi konkretus klausimas ir ugdymo iššūkis, kurį pradžioje kartu su kuriančiu praktiku išsikelia šio projekto dalyviai. Tai lemia unikalią mokinių tyrinėjimo projekto strategiją, etapus ir veiklas. Kuriant ugdymo procesą vyksta eksperimentavimas, stiprinami bendruomeniniai ryšiai, įtvirtinamas praktinis žinių ir įgūdžių taikymas, atskleidžiami ir ugdomi gebėjimai, įtvirtinama nuolatinės proceso refleksijos praktika.

Kas yra Mokytojų klubas?

Programoje didelis dėmesys skiriamas mokytojų profesiniam tobulėjimui. Būtent su juo siejamas programos ilgalaikis, išliekantis poveikis. Vienas iš būdų, kaip programa „Tyrinėjimo menas“ padeda siekti šio tikslo - mokyklos Mokytojų klubo iniciavimas.

Mokytojų klube mokytojai su kuriančio praktiko pagalba tyrinėja jiems aktualius ugdymo klausimus, diskutuoja, ieško sprendimų, mokosi patys kurti kūrybiško, tyrinėjančio ugdymo procesą ir metodus, praktikoje išbando inovatyvius ugdymo būdus, reflektuoja savo patyrimą. Dalyvavimas Mokytojų klube pasitarnauja susitikimui su asmeniniais kūrybingumo ir kritinio mąstymo gebėjimais, sustiprina mokytojų kolegialumą ir bendradarbiavimą. Programa išties sukuria prielaidą tokiam kolegialiam mokytojų darbui po programos tapti nuolatine praktika mokykloje.

Mokytojų klubo veikloje dalyvauja laisvai į šį mokymosi procesą įsitraukti apsisprendę mokytojai. Klubo veiklą kuruoja vienas iš mokykloje dirbančiųjų kuriančių praktikų. Susitikimai vyksta reguliariai, kas vieną - dvi savaites po 3-4 val. Klube įprastai dalyvauja 6-15 mokytojų ir ir kiti su ugdymo procesu susiję mokyklos darbuotojai.

4.2. Etapai

Kiekvienoje mokykloje projektas įgyvendinamas trimis etapais:

I. Planavimas: įsigilinama į mokyklos poreikius, drauge išryškinami konkretūs Mokinių tyrinėjimo projekto ir „Mokytojų klubo“ tikslai, išvystoma projekto idėja.

II. Įgyvendinimo etapas: vyksta dalyvaujančių mokinių ir mokytojų grupių kūrybiško mokymosi procesai.

III. Refleksijos ir vertinimo etapas: projekto dalyviai apmąsto savo patirtį ir įsivertina, kokią poveikį projektas padarė jiems ir jų bendruomenei, ką ir kaip mokykla integruos į savo nuolatinę praktiką.

4.3. Kas yra kuriantys praktikai?

Tai kūrybinio sektoriaus (dizaino, kino, literatūros, žurnalistikos, mokslo, vaizduojamųjų menų, muzikos, scenos menų, komunikacijos ir kt.) profesionalai, specialiai parengti darbui su mokyklomis ir turintys partnerysčių su mokyklomis patirties. Kiekvienai mokyklai, atsižvelgiant į pasirinktą problematiką ir mokyklos ypatybes, Programą įgyvendinanti komanda parenka du kuriančius praktikus. Vienas iš jų dirba su Mokytojų klubu, o kitas - su Mokinių tyrinėjimo projektu.

4.4. Kas yra kuruojantys mokytojai?

Programos pradžioje mokykla paskiria du kuriojančius mokytojus. Vienas kuruoja Mokytojų klubą, kitas - Mokinių tyrinėjimo projektą. Kuriojanti(s) mokytoja(s) turės užtikrinti visas reikalingas sąlygas Programai įgyvendinti mokykloje, pavyzdžiui, suburti tikslingą grupę, koordinuoti tvarkaraščio suderinimą, tvarkyti su Programa susijusius dokumentus, mokyklos erdvių naudojimą Programos veikloms, tvarkyti su išvykomis iš mokyklos susijusius klausimus, užtikrinti, kad į Programą įsitrauktų platesnė mokyklos bendruomenė. Įgyvendinant šį vaidmenį, bus svarbu glaudžiai bendradarbiauti su kuriančiu praktiku ir mokyklos administracija.

4.5. Programos kalendorius

I. Planavimo etapas, spalio - gruodžio mėn.:

- Programa prasideda vienos dienos įvadiniais mokymais kuriojantiems mokytojams ir mokyklų administracijos atstovams;

- kiekvienoje mokykloje pradeda dirbti kuriantys praktikai, kurie padeda mokyklos bendruomenei sukonkretinti tikslus ir suplanuoti mokyklos „Tyrinėjimo meno“ projektą;

- **planavimui skirtos bent 5 kuriančių praktikų sesijos su mokytojais, mokiniiais, administracijos darbuotojais (1 sesija - 3-4 valandos);**

- planavimui einant į pabaigą, vyksta **mokyklų projektų planavimo diena**, kurioje dalyvauja kuriojantys mokytojai, mokyklų administracijos atstovai ir kūrėjai;

- projekto veiklos planą kuriantys praktikai pateikia tvirtinti „Kūrybinių jungčių“ komandai.

II. Įgyvendinimo etapas, sausio - kovo mėn.:

- kuriantys praktikai mokykloje įgyvendina **6 Mokytojų klubo sesijas ir 6 Mokinių tyrinėjimo projekto sesijas** su dalyvaujančia klase ir mokytojais;

- kuriojantys mokytojai dalyvauja **dviuose refleksijos susitikimuose (4 val. trukmės)** sausio ir vasario mėn.

III. Refleksijos ir vertinimo etapas, kovo mėn.:

- kuriantys praktikai kartu su dalyvavusiais mokiniiais ir mokytojais įvertina įvykusį procesą bei įvykusius pokyčius;

- mokykla planuoja, kaip Programos vykdymo metu įgytą patirtį, sukurtus ugdymo principus ir metodus toliau skleisti ir naudoti mokykloje;

- tam skirta **po 2 Mokytojų klubo ir Mokinių tyrinėjimo projekto sesijas;**

- balandį vyksta **Programos baigiamasis renginys**, kuriame dalyvauja mokyklų administracijos atstovai, kuriojantys mokytojai, kiti dalyvavę mokytojai, kūrėjai, svečiai.

5. Kas yra asociacija „Kūrybinės jungtys“?

„Kūrybinės jungtys“ yra asociacija, vienijanti kultūros ir kūrybinio lauko profesionalus - kuriančius praktikus, gebančius kurti mokymosi procesus ir įgyvendinti pokyčius kultūros ir švietimo organizacijose.

„Kūrybinių jungčių“ vizija: būti tarpsritiniu kūrybinių resursų centru, inicijuojančiu ir įgyvendinančiu kūrybingos, besimokančios, atviros visuomenės ugdymą Lietuvoje.

Misija: inicijuoti ir įgyvendinti partnerystes, kurios augina kompetencijas ir pozityvų pokytį tarp: kuriančių praktikų; kultūros ir švietimo organizacijų; visuomenės.

To siekiame kurdami ir įgyvendindami tęstines mokymosi ir inovacijų diegimo programas, rengdami mokymus, teikdami konsultacijas, atlikdami tyrimus, sutelkdami žmogiškus, institucinius bei finansinius išteklius tarpdisciplininiais projektams, kurie atliepia visuomenės ir organizacijų poreikius. Savo veikloje skatiname kompetencijų ir patirčių apykaitą tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių, tarp organizacijų ir laisvai samdomų profesionalų.

„Kūrybinės jungtys“ veikia nuo 2014-ųjų metų, įgyvendina tęstines kūrėjų partnerystės su mokyklomis, kultūros organizacijomis, vaikų globos organizacijomis programas. Bendradarbiauja su Britų taryba, Vilniaus miesto savivaldybe, Vilniaus švietimo pažangos centru, VšĮ „Kaunas 2022“, Žinių ekonomikos forumu, organizacija „Nimble Fish“ (Jungtinė Karalystė), Nacionaline kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija. 2018 metais asociacija „Kūrybinės jungtys“ buvo atrinkta į sąrašą 20 Lietuvos kultūros organizacijų, kurių strategijų įgyvendinimą 2019-2021 metais iš dalies finansuoja Lietuvos kultūros taryba.

Be šiose gairėse pristatytos programos „Tyrinėjimo menas“, įgyvendiname šias tęstines programas:

ATVIRUMO MENAS - kultūros organizacijų profesinio tobulėjimo ir pozityvių pokyčių programa, skirta gebėjimų suprasti savo auditoriją, gerinti jos patirtį, didinti lojalumą ir siekti auditorijos įvairovės stiprinimui, XXI a. kultūros profesionalų kompetencijų ugdymui ir aktualių kultūrinių patirčių kūrimui. Per 5 metus metus dalyvavo 42 Lietuvos kultūros organizacijų: scenos meno organizacijų, muziejų, bibliotekų, kultūros centrų.

RYŠIO KŪRIMAS - vaikų dienos centruose vykdoma programa, skirta vaikų, patenkančių į socialinės rizikos grupes, kūrybingumo ugdymui, padedanti jiems kurti prasmingus ryšius su savimi ir aplinka. Per penkerius metus programoje dalyvavo per 300 vaikų ir jaunuolių iš 25 dienos centrų įvairiose Lietuvos vietovėse

Susisiekiite su mumis:
labas@kurybinesjungtys.lt